

Briselē, 23.4.2020.
COM(2020) 155 final

2018/0178 (COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai 2018/0178 (COD) pieņemšanu un par grozījumiem Regulā 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai 2018/0178 (COD) pieņemšanu un par grozījumiem Regulā 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē

1. KONTEKSTS

Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments COM(2018) 0353 final – 2018/0178 COD): 2018. gada 24. maijs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums: 2018. gada 17. oktobris

Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums): 2019. gada 28. marts

Grozītā priekšlikuma nosūtīšanas datums: Neattiecas.

Padomes nostājas pieņemšanas datums: 2020. gada 15. aprīlis

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Komisija 2018. gada martā nāca klajā ar vērienīgu rīcības plānu ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai¹. Šā rīcības plāna mērķis ir mobilizēt privāto sektoru pārejai uz mazoglekļa, resursu ziņā efektīvāku un ilgtspējīgāku ekonomiku. Kā norādīts rīcības plānā, tas, ka trūkst skaidras definīcijas par to, kas ir “ekoloģiski ilgtspējīgs”, pašlaik ir viens no lielākajiem šķēršļiem videi draudzīgu ieguldījumu palielināšanai. Tāpēc viens no rīcības plāna stūrakmeņiem ir vienotas klasifikācijas sistēmas izveide ekoloģiski ilgtspējīgām saimnieciskajām darbībām jeb “ES taksonomija”. Šajā nolūkā Komisija 2018. gada maijā iesniedza priekšlikumu regulai², kurai bija šādi trīs mērķi:

- (1) sniegt atbilstošas definīcijas uzņēmumiem un ieguldītājiem par to, kuras saimnieciskās darbības var uzskatīt par ekoloģiski ilgtspējīgām;
- (2) dot iespēju galaieguldītājiem, tai skaitā privātajiem ieguldītājiem, novirzīt kapitālu ekoloģiski ilgtspējīgām darbībām, ierobežojot “zaļās tukšvārdības” riskus, izmantojot šīs definīcijas³; un

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana” (COM/2018/097 final).

² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai (2018/0178 (COD)).

³ “Zaļā tukšvārdība” attiecas uz praksi popularizēt organizācijas produktus, mērķus vai politiku kā videi draudzīgus, ja tie var nebūt videi draudzīgi.

- (3) novērst tirgus sadrumstalotību, nodrošinot vienotu atsaucē punktu ieguldītājiem, uzņēmumiem un dalībvalstīm, definējot vides ilgtspējību ieguldījumu nolūkos.

ES taksonomija būs kopēja valoda, ko ieguldītāji un uzņēmumi var izmantot, lai apzinātu ieguldījumu iespējas projektiem un saimnieciskajai darbībai, kas sniedz būtisku ieguldījumu klimata un vides mērķu sasniegšanā. Tas palīdzēs ieguldītājiem un uzņēmumiem pārorientēt savas darbības uz ilgtspēju. Tādējādi ES taksonomija palīdzēs palielināt privātos un publiskos ieguldījumus, lai finansētu pāreju uz ilgtspēju saskaņā ar Eiropas zaļā kursa mērķiem.

Taksonomija ir vērsta uz ekoloģiski ilgtspējīgām darbībām šādās jomās: klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, aprites ekonomika, piesārņojuma novēršana un kontrole un bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana. Komisijai līdz 2021. gada 31. decembrim jāpublicē ziņojums par taksonomijas darbības jomas paplašināšanu, tajā iekļaujot citus ilgtspējas mērķus, tostarp sociālos mērķus.

Tiklīdz taksonomija būs pabeigta, tā atvieglēs standartu un marķējumu izstrādi zaļajiem finanšu produktiem. Tā arī būs arī finanšu un nefinanšu uzņēmumu pārskatu, kas saistīti ar ilgtspēju, neatņemama sastāvdaļa. Turklāt, kā paziņots Eiropas zaļā kursa investīciju plānā⁴, taksonomija tiks ņemta vērā arī vadlīniju dokumentos par klimata un vides uzraudzību un ilgtspējas pārbaudi *InvestEU*⁵ ietvaros, kas tiks publicēti 2020. gada otrajā pusē. Papildus *InvestEU* Komisija, izmantojot atjauninātu stratēģiju par ilgtspējīgu finansējumu, ko publicēs 2020. gada otrajā pusē, pētīs, kā publiskā sektora struktūras var izmantot taksonomiju, lai panāktu standartu konvergenci starp privāto sektoru un publiskām struktūrām un pēc iespējas labāk izmantot apvienotos finanšu instrumentus.

3. KOMENTĀRI PAR PADOMES NOSTĀJU

Padomes nostāja atspoguļo politisko vienošanos, ko Eiropas Parlaments un Padome panākuši 2019. gada 16. decembrī. Komisija atbalsta šo vienošanos.

Ar politisko vienošanos tika ieviestas vairākas izmaiņas, kas atšķiras no sākotnējā Komisijas priekšlikuma, tostarp attiecībā uz šādiem punktiem:

1. Regulas darbības jomas paplašināšana:

Pirmkārt, politiskā vienošanās paredz papildu pienākumu ES piemērot taksonomiju jebkādiem publiskiem pasākumiem, standartiem vai marķējumiem, nosakot prasības finanšu tirgus dalībniekiem vai emitentiem tādu finanšu produktu vai uzņēmumu obligāciju jomā, kuras tiek tirgotas kā “ekoloģiski ilgtspējīgas”.

Otrkārt, visiem finanšu tirgus dalībniekiem, kā noteikts Informācijas atklāšanas regulā⁶, būs jāatklāj, kā un cik lielā mērā ieguldījumi, kas ir to finanšu produkta pamatā, atbalsta saimniecisko darbību, kas ir saskaņota ar taksonomiju. Finanšu tirgus dalībniekiem, kuri nevēlas atklāt informāciju atbilstīgi taksonomijai un pēc tam nevēlas tirgot savus produktus kā ekoloģiski ilgtspējīgus vai ar līdzīgām īpašībām, būs jāsniedz par to paskaidrojums.

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Eiropas zaļā kursa investīciju plāns (COM/2020/21 final).

⁵ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu *InvestEU* (COM/2018 439 final – 2018/0229 (COD)).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (OV L 317, 9.12.2019., 1.-16. lpp.).

Treškārt, lieliem finanšu un nefinanšu uzņēmumiem, kuriem jau ir jāpublicē nefinanšu paziņojums⁷, būs jāatklāj, kā un cik lielā mērā to darbības ir saistītas ar darbībām, uz kurām attiecas taksonomija. Tas attiecas uz aptuveni 6000 uzņēmumiem un grupām visā ES. Saskaņā ar Nefinanšu informācijas atklāšanas direktīvai pievienotajām pamatnostādnēm attiecīgie galvenie pārskatu sniegšanas darbības rādītāji (GDR) ietver apgrozījumu, kapitālizdevumus un darbības izdevumus. Attiecībā uz finanšu uzņēmumiem dažādus GDR var sīkāk precizēt deleģētajā aktā, ko Komisija plāno iesniegt līdz 2021. gada jūnijam.

2. To saimnieciskās darbības veidu precizēšana, kurus var uzskatīt par atbilstīgiem:

Ar politisko vienošanos tiek ieviestas divas ekoloģiski ilgtspējīgu saimniecisko darbību apakš kategorijas: *veicinošās darbības* (attiecas uz visiem sešiem vides mērķiem) un *pārejas darbības* (attiecas tikai uz klimata pārmaiņu mazināšanas mērķi).

Veicinošās darbības tiešā veidā ļauj citām darbībām sniegt būtisku ieguldījumu viena vai vairāku vides mērķu sasniegšanā. Ir ieviesti aizsardzības pasākumi, lai novērstu zaļo tukšvārdību. Pirmais no šiem aizsardzības pasākumiem ir tāds, ka veicinošās darbības nevar izraisīt iesīkstī aktīvos, kas apdraud ilgtermiņa mērķus vides jomā, ņemot vērā šo aktīvu saimnieciskās izmantošanas ciklu. Otrais no šiem aizsardzības pasākumiem ir tāds, ka veicinošām darbībām, balstoties uz aprites cikla apsvērumiem, ir jārada būtiski labvēlīga ietekme uz vidi.

Pārejas darbības ir darbības: i) kurām pašlaik nav pieejamas tehnoloģiju ziņā un ekonomiski īstenojamās mazoglekļa alternatīvas; ii) un kuras atbalsta pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku tādā veidā, kas atbilst plānam neļaut temperatūrai paaugstināties vairāk par 1,5 °C virs pirmsrūpniecības laikmeta temperatūras. Līdzīgi veicinošajām darbībām ir ieviesti vairāki aizsardzības pasākumi, lai novērstu zaļo tukšvārdību⁸. Šī pārejas darbību apakš kategorija attiecas tikai uz klimata pārmaiņu mazināšanas mērķi.

3. Izmaiņas noteikumos, kas attiecas uz konkrētām nozīmīgām saimnieciskām darbībām:

Elektroenerģijas ražošanas darbības no fosilā kurināmā ir nepārprotami izslēgtas no atbilstības.

“Klimatneitrālas enerģijas” nozīme pārejā ir atzīta politiskās vienošanās apsvērumā, savukārt atsauce uz “klimatneitrālu enerģiju” kā daļu no klimata pārmaiņu mazināšanas mērķa tika svītrotā. Komisijai tika lūgts veikt visu attiecīgo esošo tehnoloģiju novērtējumu, izvēloties darbības, kuras ir atbilstīgas, lai tās varētu uzskatīt par “pārejas darbībām”. Šajā kontekstā saimnieciskās darbības uzskata par tādām, kas rada “būtisku kaitējumu”, ja atkritumu ilgtermiņa apglabāšana var radīt būtisku un ilgtermiņa kaitējumu videi. Kā daļa no politiskās vienošanās dokumentā ir uzsvērtā arī aprites cikla izvērtējumu nozīme tehniskās pārbaudes kritēriju izstrādē.

Attiecībā uz atkritumu sadedzināšanu atsauce uz “izvairīšanos” tika aizstāta ar norādi “līdz minimumam samazināt” atkritumu sadedzināšanu, kas ir viens no veidiem, kā saimnieciskā

⁷ Tas ietver uzņēmumus, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/95/ES (2014. gada 22. oktobris), ar ko groza Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz noteiktu lielu uzņēmumu un grupu nefinanšu un daudzveidības informācijas atklāšanu (OV L 330, 15.11.2014., 1.-9. lpp.).

⁸ Pārejas darbībās i) siltumnīcefekta gāzu emisiju rādītājiem jābūt ievērojami zemākiem par nozares vidējiem rādītājiem; ii) nekavē mazoglekļa alternatīvu izstrādi un izmantošanu; un iii) neizraisa iesīkstī aktīvos, kas nav saderīgi ar klimatneitralitātes mērķi.

darbība var būtiski veicināt pāreju uz aprites ekonomiku. Turklāt tika pievienota atsauce uz atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas principiem. Princips “nav būtiska kaitējuma” skaidri nosaka, ka atbilstīgās darbības nedrīkst būtiski palielināt atkritumu rašanos, sadedzināšanu vai apglabāšanu, paredzot izņēmumu attiecībā uz nepārstrādājamu bīstamo atkritumu sadedzināšanu.

4. Obligāto aizsargpasākumu paplašināšana

Ar politisko vienošanos obligāto aizsargpasākumu sarakstam tiek pievienoti trīs starptautiskie cilvēktiesību instrumenti/pamatnostādnes:

- ESAO vadlīnijas daudznacionāliem uzņēmumiem;
- ANO Vadošie principi uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām; un
- Starptautiskā cilvēktiesību harta.

5. Ilgtspējīga finansējumam platformas (“platforma”) dalības un uzdevumu paplašināšana:

Politiskā vienošanās paplašina gan platformas darbības jomu, gan tās sastāvu, lai tā varētu konsultēt Komisiju par šādiem papildu punktiem:

- ilgtspējas grāmatvedības un ziņošanas standartu iespējamo nozīmi, lai atbalstītu taksonomijas piemērošanu;
- iespējamo vajadzību uzlabot datu pieejamību un kvalitāti;
- pievēršanos citiem ilgtspējas mērķiem, tostarp sociālajiem mērķiem;
- obligāto aizsardzības pasākumu darbību un iespējamo vajadzību papildināt esošās prasības;
- ilgtspējīgas finanšu politikas novērtēšanu un izstrādi, tostarp par politikas saskaņotības jautājumiem.

Šajā sakarā politiskā vienošanās nosaka, ka platformas sastāvā jābūt šādiem dalībniekiem:

- Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra;
- pilsoniskās sabiedrības pārstāvji;
- attiecīgo finanšu un nefinanšu uzņēmējdarbības nozaru pārstāvji, tostarp attiecīgo rūpniecības nozaru pārstāvji;
- eksperti, kuriem ir speciālas zināšanas grāmatvedības un pārskatu jomā.

Platforma darbosies saskaņā ar Komisijas horizontālajiem noteikumiem par ekspertu grupām⁹.

6. Dalībvalstu ekspertu grupas izveide

Ar politisko vienošanos tiek izveidota dalībvalstu ekspertu grupa, kas konsultē Komisiju par tehniskās pārbaudes kritēriju piemērotību un platformas izmantoto pieeju. Šī ekspertu grupa darbosies saskaņā ar Komisijas horizontālajiem noteikumiem par ekspertu grupām¹⁰.

⁹ Komisijas 2016. gada 30. maija lēmums, ar ko nosaka horizontālus noteikumus attiecībā uz Komisijas ekspertu grupu izveidi un darbību, (C(2016) 3301).

¹⁰ Komisijas 2016. gada 30. maija lēmums, ar ko nosaka horizontālus noteikumus attiecībā uz Komisijas ekspertu grupu izveidi un darbību, (C(2016) 3301).

7. Grozījumi Informācijas atklāšanas regulā

Ar politisko vienošanos tiek ieviesti mērķtiecīgi grozījumi Informācijas atklāšanas regulā. Jo īpaši šo grozījumu mērķis ir nostiprināt ar taksonomiju saistīto informācijas atklāšanu, ko veic finanšu tirgus dalībnieki, plašākā regulējumā ar ilgtspēju saistītai informācijas atklāšanai, ko veic finanšu pakalpojumu nozare, kā noteikts Informācijas atklāšanas regulā. Šajā sakarā tika veikti vairāki grozījumi, lai pilnvarotu Eiropas uzraudzības iestādes (“EUI”) izstrādāt regulatīvos tehniskos standartus, lai precizētu ar taksonomiju saistītās informācijas atklāšanas prasības šajā kontekstā.

Turklāt tika ieviests pants par principu “nav būtiska kaitējuma”. Ar šo grozījumu EUI tiek piešķirtas pilnvaras izstrādāt papildu regulatīvo tehnisko standartu. Šis papildu regulatīvais tehniskais standarts precizēs informācijas saturu un izklāstu saistībā ar principu “nav būtiska kaitējuma” attiecībā uz sociālajiem un vides mērķiem. Principam “nav būtiska kaitējuma” attiecībā uz sociālajiem aspektiem, kā noteikts Informācijas atklāšanas regulā, būtu jāatbilst obligātajiem aizsardzības pasākumiem, kas noteikti taksonomijas regulā. Savukārt uzņēmumiem būtu jāizmanto “nav būtiska kaitējuma” princips, īstenojot procedūras, lai nodrošinātu atbilstību šiem obligātajiem aizsardzības pasākumiem.

8. Deleģēto aktu grafiks

Komisijai līdz 2020. gada 31. decembrim (piemērošana no 2021. gada 31. decembra) būs jāpieņem deleģētie akti, kuros būs ietverti tehniskās pārbaudes kritēriji attiecībā uz diviem klimata mērķiem, bet pārējiem četriem vides mērķiem – līdz 2021. gada 31. decembrim (piemērošana no 2022. gada 31. decembra).

9. Pārskatīšana

Ar politisko vienošanos paplašina pārskatīšanas klauzulu, lai uzdotu Komisijai, publicējot ziņojumu, iekļaut šādus papildu tematus:

- aprakstīt noteikumus, kas būtu vajadzīgi, lai paplašinātu taksonomijas darbības jomu, attiecinot to uz citām saimnieciskajām darbībām, tostarp neitrālām un videi kaitīgām darbībām;
- novērtēt konsultāciju procedūru efektivitāti tehniskās pārbaudes kritēriju izstrādei (to veido platforma un dalībvalstu ekspertu grupa);
- novērtēt plānoto uzraudzības režīmu.

5. SECINĀJUMS

Komisija atbalsta iestāžu sarunu rezultātus un tāpēc var akceptēt Padomes nostāju pirmajā lasījumā.